

Nákupem vajec za lepší život slepic aneb proč nekupovat vejce z klecí

V České republice je chováno přibližně 10,5 milionu nosnic - tj. slepic určených ke snášení vajec. Z tohoto počtu jich je asi 55 % chováno v naprosto nevyhovujících podmínkách zemědělského výrobního sektoru intenzivním způsobem (pouze dvě farmy u nás se věnují extenzivnímu ekologickému chovu nosnic). Zbytek je chován drobnochovateli pro vlastní domácí spotřebu. Situace je ale bohužel ještě horší v rámci celé Evropské Unie, protože zejména v zemích západní Evropy není domácí chov slepic tolik rozšířený jako například u nás, v České republice, a tak z celkového počtu 400 miliónů nosnic chovaných v rámci EU je jich celých 88 procent nuceno strávit svůj život v malé tzv. bateriové kleci.

Nicméně změna k lepšímu je možná - a v rukou ji má každý jednotlivý zákazník, který nakupuje vejce v obchodě. Tím, jaká vejce při nákupu zvolí, vytváří poptávku a určuje tak, jaká vejce budou „produkována“ a za jakých podmínek. Průměrná roční spotřeba vajec se dle Ministerstva zemědělství ČR pohybuje kolem 220 kusů na osobu a každý zákazník by měl mít možnost vybrat si taková vejce, jejichž nízká cena není kompenzována utrpením zvířat - jako se tomu děje v případě klecových chovů nosnic.

Slepice v kleci trpí

Není třeba příliš zdůrazňovat, že každé zvíře uvězněné v kleci nebo v jakémkoliv malém prostoru trpí. Slepice stráví celý svůj život dlouhý přibližně 13 - 14 měsíců namačkané v kleci jedna na druhou, přičemž na každou slepici připadá životní prostor o velikost menší než je stránka A4. V kleci si slepice nemohou vyhrabávat potravu, hřadovat, popelit se, ani snášet vejce do hnízda, i když je k tomu instinkt silně vybízí. Rozměry klece slepici ani neumožní protáhnout si křídla, drátěná kovová podlaha má na svědomí bolestivé otlaky a přerostlé pařáty. Z nedostatku pohybu trpí ptáci osteoporózou, jejich kosti jsou velmi křehké a často se lámou. Z prašného tmavého prostředí se nikdy nedostanou ven na přirozené světlo. Intenzivní zemědělství degradovalo tyto tvory na stroje, kterým je dovoleno jen přijímat krmivo a snášet vejce.

Zákaz chovu slepic v bateriových klecích ohrožen

Trvalo přes 30 let než se mezinárodní organizaci pro ochranu hospodářských zvířat CIWF (Compassion in World Farming) a jejím kolegům podařilo v roce 1999 prosadit v EU zákaz chovu slepic v konvenčních tzv. bateriových klecích. Zákaz by měl vejít v platnost roku 2012, nicméně v současné době je jeho platnost v ohrožení, a to „díky“ působení evropského intenzivního drůbežářského průmyslu. Mnoho zemí, včetně České republiky, působí totiž směrem k jeho odložení – dokonce až o možných 10 let!

Naštěstí alespoň některé členské státy se v tomto směru chovají pokrokově. Jedním z nich je například Německo, kde byl stanoven zákaz chovu nosnic v bateriových klecích na začátek příštího kalendářního roku. Dalším státem je Rakousko – tam v květnu roku 2004 rakouský parlament odhlasoval zákaz chovu nosnic ve všech typech klecí (nejen tedy v klecích bateriových, ale i v tzv. klecích obohacených, které by měly být od roku 2012 povolené jako alternativa za klece bateriové, nicméně z hlediska welfare jsou velmi sporné).

Změna je možná

A v některých zemích jdou ještě dál – jedná se o členské země EU, kde velké obchodní společnosti, jako jsou super/hypermarkety a některé cateringové společnosti přestaly či přestávají z vlastní iniciativy klecová vejce prodávat, a to dokonce ještě před zmíněným oficiálním zákazem chovu nosnic v bateriových klecích stanoveným na rok 2012. K tomuto kroku se odhodlaly právě díky zákazníkům z řad široké veřejnosti, kteří je žádali o vejce od slepic, které netrpí. Takovými státy

jsou například Rakousko a Nizozemí, kde již v žádném z obchodních řetězců v zemi klecová vejce nenajdete. Na dobré cestě jsou také ve Velké Británii – tam pět velkých supermarketů (jako je např. Waitrose a Marks & Spencer) přestalo klecová vejce prodávat a některé z nich ani klecová vejce nepoužívají při výrobě svých výrobků. Ve Švédsku je 50 procent produkce vajec z neklecových systémů, v Dánsku 40 procent. V Belgii se k pěti supermarketům přidal dokonce i řetězec rychlého občerstvení Mc Donald's a v Německu se klecových vajec zřekly 2 diskontní prodejny - Lidl a Aldi.

V České republice je ale situace velmi odlišná. U nás je stále velký problém zakoupit vejce, která nepocházejí z klecového chovu. Supermarkety Billa, Plus, Hypernova, Albert a Delvita jsou mezi nimi světlými výjimkami. Mimoto lze samozřejmě biovejce (tj. vejce z ekologického chovu) zakoupit v řadě malých specializovaných bioobchůdků, které se ale vyskytují zpravidla jen ve větších městech.

Klíčem k úspěchu je poptávka od zákazníka

Jedním z důvodů, proč je u nás takový problém koupit si neklecová vejce v obchodě, je nedostatek chovů s neklecovými technologiemi. Většina českých zemědělců má totiž příliš velké obavy z toho, že dražší i když kvalitnější vejce, nepůjdou na odbyt.

A proto se obracíme na Vás, na zákazníky, kteří si přejí kupovat v obchodech vejce, která nepocházejí od slepic, za než bylo zaplacené utrpením. Pište si nám o pohlednice, které zašlete „svým“ obchodům a prodejnám. Dáte tak najevo, že chcete mít možnost zakoupit si vejce z neklecových systémů. Můžete využít i schránek na připomínky zákazníků, zákaznických linek nebo se na neklecová vejce ptát přímo prodávačů.

Z jakého chovu vejce pocházejí poznáte podle slovního označení na obalu vajec a číselného kódu přímo na vejcích: „Vejce z klecového chovu“ – kód 3, „Vejce z podestýlky“ – kód 2, „Vejce z volného výběhu“ – kód 1 (ty se u nás zatím neprodávají), „Vejce z ekologického chovu“ – kód 0. Vaše poptávka povede k tomu, že obchodníci budou sami motivovat zemědělce, aby produkovali vejce z alternativních systému a budou jim nabízet odbyt ve svých řetězcích. Se zástupci obchodních řetězců jsme v kontaktu a máme informace, že většina z nich rychle reaguje na přání svých zákazníků.

Kromě toho pište také prosím ministru zemědělství – panu Mgr. Petrovi Gandalovičovi (adresa Ministerstva zemědělství: Těšnov 17, 117 05 Praha 1) a žádejte jej o podporu zákazu chovu nosnic v bateriových klecích od roku 2012. Čeští konvenční producenti vajec byli o chystané změně legislativy informováni již od konce 90. let a měli tudíž dostatek času se na ni včas připravit. Děkujeme Vám za podporu.

Pro pohlednice pište na: **Společnost pro zvířata – z.o. ČSOP**, Lublaňská 18, 120 00 Praha 2 nebo s.pro.zvirata@ecn.cz .

Více informací: www.spolecnostprozvirata.cz

autoři: Společnost pro zvířata - Dita Michaličková, Michala Melišová
říjen 2007